

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีความสามารถ และมีคุณธรรมเพื่อนำมาเป็นเครื่องกำกับการใช้ความรู้ และความสามารถให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยรวม (สามารถ มั่งสัง, 2559) นอกจากนี้การศึกษาก็เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการเรียนรู้หรือการได้มาซึ่งความรู้ทักษะ ค่านิยม ความเชื่อและนิสัย จากการศึกษาในการสร้างกำลังคนคุณภาพด้านวิชาชีพให้มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 นั้น วิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คือ Growth Mindset เป็นความเชื่อต่อตนเองว่ามีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ได้ด้วยความมุ่งมั่นและพยายามอย่างเพียงพอ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมี Growth Mindset เกิดกระบวนการเรียนรู้นำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิด Growth Mindset มีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายใน (Internal) ทำให้เกิดแรงขับเคลื่อนและความพยายามในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอซึ่งเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันหรือยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ที่มีกรอบความคิดเติบโตจะมีความเชื่อว่าสมองสามารถเติบโตได้ด้วยความเพียรและการปฏิบัติการเรียนรู้จากข้อผิดพลาด ความท้าทายคือโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และเป้าหมายของทุกประสบการณ์ คือการเรียนรู้ ทั้งนี้กรอบความคิดเติบโตจะช่วยกระตุ้นให้พวกเขาแสวงหาโอกาสที่จะเพิ่มทักษะและความสามารถของตนในช่วงเวลาต่าง ๆ (Judd, 2017; Murphy & Dweck, 2016 อ้างถึงใน สุจิตรา ตรีรัตนกุล, 2562 : 3) Dweck ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีกรอบความคิดเติบโตไว้ประกอบด้วย 1) ความท้าทาย 2) ยืนยันที่จะสู้กับความพ่ายแพ้ 3) เห็นความพยายามเป็นเส้นทางสู่การเรียนรู้ 4) เรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์ และ 5) พบบทเรียนและแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น (Dweck, 2009 อ้างถึงใน สุจิตรา ตรีรัตนกุล, 2562 : 3) ซึ่งคนที่มีกรอบความคิดเติบโตจะมีความเชื่อว่าความสามารถสร้างได้ เป็นคนกล้าเผชิญต่อความล้มเหลวหรืออุปสรรคต่าง ๆ ทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จสูง (Baker, 2017 : 3) ทั้งนี้ กรอบความคิดเติบโตจะนำไปสู่การจูงใจให้ผู้ที่มีกรอบความคิดประเภทนี้แสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองตลอดเวลาซึ่งมีความสำคัญต่อนักศึกษา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีการให้ความสำคัญกับการผลิตครู นักศึกษาที่ตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งเนื้อหาวิชา ความรอบรู้และความสามารถเฉพาะ

การพัฒนากระบวนการเพื่อปรับ Growth Mindset วิธีการหนึ่งคือ โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีพัฒนาหรือเสริมสร้าง Growth Mindset นั้นมีหลากหลายวิธี สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ประสบปัญหาในชีวิต โดยใช้รูปแบบการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อให้สามารถยอมรับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเองและพยายามแก้ไขปัญหานั้น ๆ เหล่านั้นให้หมดไป (กาญจนา ไชยพันธุ์, 2549 อ้างถึงใน อภิเชษฐ จันทนา และกาญจนา ไชยพันธุ์, 2553) ดังที่ Corey (2005 : 5) ได้กล่าวถึงการให้ การปรึกษากลุ่มว่าเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มมีการยอมรับ มีความเชื่อมั่นทำให้ตนเองเกิดมุมมองใหม่ ๆ ต่อสิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหา นอกจากนี้การให้การปรึกษากลุ่มยังเพิ่มการตระหนักรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การค้นหาและพัฒนาการแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้หรือที่เกิดขึ้นจากสมาชิกกลุ่ม และสิ่งที่สำคัญคือการนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงตนเองได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2546 : 244) นอกจากนี้ Corey (2004 : 5-7) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่มจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้รับการส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้เรียนรู้ร่วมกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าควรใช้ทฤษฎีการปรึกษามากกว่าทฤษฎีเดียว และควรบูรณาการร่วมกับอีกหลายทฤษฎีหรือหลายเทคนิควิธี จะทำให้กระบวนการปรึกษาเชิงบูรณาการมีประสิทธิภาพ โดยจะช่วยลดข้อจำกัดของทฤษฎีหลักที่อาจจะมีเทคนิควิธีการที่ไม่เพียงพอ ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อองค์ความรู้ทางจิตวิทยาวัยรุ่นและการพัฒนานักศึกษาครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์
2. ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบผลการใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

2. สถาบันทางศึกษา มีโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ เริ่มจากการศึกษากรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาโดยใช้แบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ชั้นปีที่ 1-3 (ปัจจุบันมี 3 ชั้นปี) ปีการศึกษา 2564 (ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป) จำนวน 1,235 คน ข้อมูล ณ วันที่ 6 สิงหาคม 2564 (คณะครุศาสตร์, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ชั้นปีที่ 1-3 ประจำปีการศึกษา 2564 (ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป) จำนวน 303 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามาเน (Yamane, 1973: 580-581) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) และเก็บข้อมูลของผู้ตอบแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ด้วยแบบบันทึกการล็อกบุ๊ก (Logbook)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ ของการศึกษา คือ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยศึกษาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2564 ถึง เดือนพฤษภาคม 2565

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ตัวแปรตาม ได้แก่ กรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

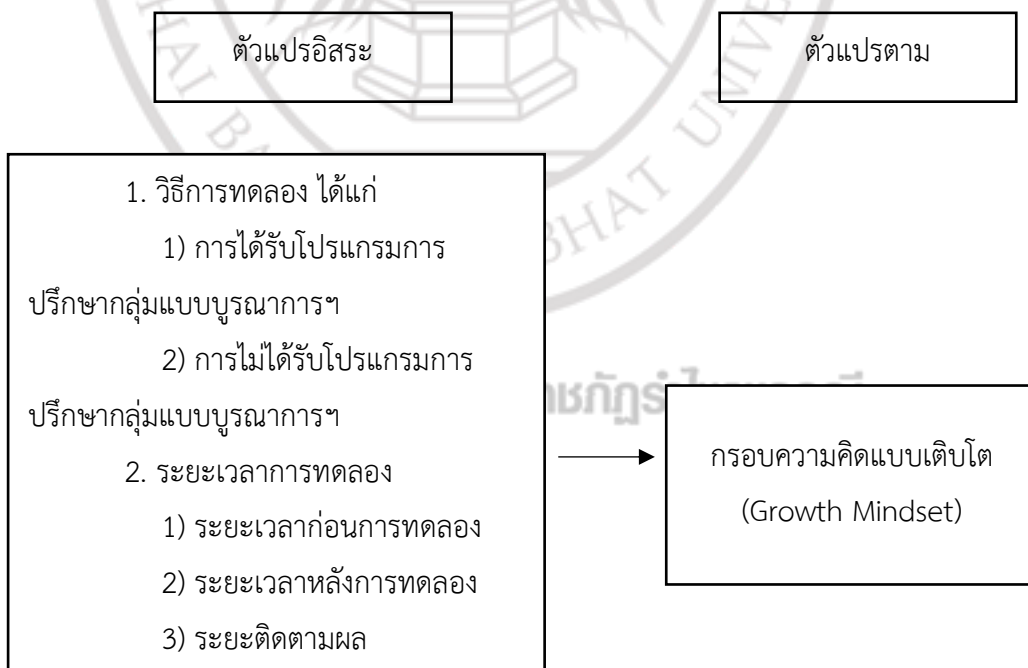
นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทักษะคติ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักศึกษาที่มีต่อตนเอง สามารถพัฒนาทำให้เกิดกรอบความคิดที่ส่งผลต่อมุมมองด้านบวกในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จ ด้วยการฝึกฝนและพยายามในการแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและปรับกรอบความคิดแบบเติบโต

2. โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้วยกระบวนการปรึกษากลุ่ม ในลักษณะการผสมผสานทฤษฎีโดยสมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมทักษะด้านต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยมีการดำเนินการปรึกษาทั้งหมด จำนวน 8 ครั้ง ระยะเวลาแต่ละครั้ง 60 นาที โดยพบกันสัปดาห์ละครั้ง

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ชั้นปีที่ 1-3 (ปัจจุบันมี 3 ชั้นปี)

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย